

OKTOBER 2017

UDFORDRINGER FOR DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOL

Regeringen vil sætte Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i centrum, når Danmark fra 15. november 2017 sætter sig i formandsstolen i Europarådet. Regeringen har især fokus på Domstolens dynamiske fortolkning af menneskeretten, men der er andre udfordringer, der i mindst lige så høj grad fortjener opmærksomhed.

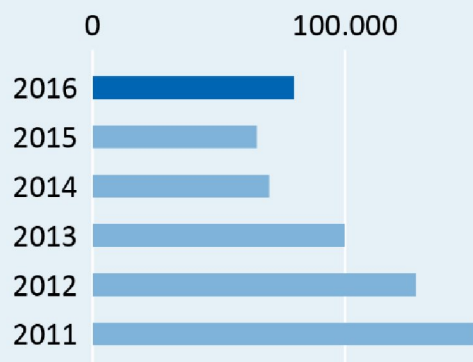
Regeringen sætter med det danske formandskab for Europarådet fra november 2017 fokus på Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dynamiske fortolkning af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Men Domstolen har større udfordringer, som regeringen i lige så høj grad burde bruge formandskabet til at få håndteret. Målet må være, at Domstolen kan reagere hurtigt på væsentlige menneskerettighedskrænkelser.

SAGSPUKKEL

Menneskerettighedsdomstolen har stadig en enorm sagspukkel, der forhindrer den i at reagere hurtigt på alvorlige overgreb i Europa. I 2004 vedtog Europarådets medlemmer en række ændringer, som havde til formål at få Domstolen til at behandle sine sager hurtigt.

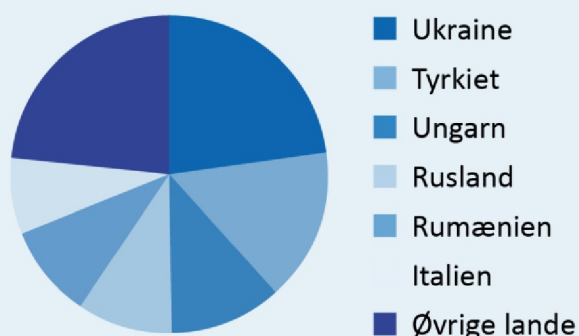
Det har i høj grad virket, idet sagspuklen er faldet væsentligt indtil 2015, men den et steget igen i 2016 og 2017. Der skal findes en bæredygtig løsning.

DOMSTOLENS MANGE SAGER

Domstolen har reduceret sin sagspukkel fra omkring 150.000 sager i 2011 til godt 65.000 sager i 2015. Men ved udgangen af 2016 havde Domstolen cirka 79.750 verserende sager, hvilket svarer til en stigning på 23 procent alene i 2016. Der har også været en stigning i 2017. Ved udgangen af september 2017 havde Domstolen cirka 81.400 verserende sager.

FÅ LANDE TEGNER SIG FOR FLEST SAGER

KONFLIKTER MELLEM STATER OG BORGERE

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg afgør retssager mellem staterne og deres borgere om overtrædelse af borgernes rettigheder.

Der er omkring 820 mio. borgere i de 47 medlemslande. Hvert land har én dommer i Domstolen.

DIALOG

Den politiske opbakning til Domstolen varierer fra land til land og fra tid til tid. Det er normalt domme i konkrete sager, der giver anledning til debat – og nogle gange til voldsom kritik. Det er vigtigt at finde den rette balance for, i hvor stor udstrækning beskyttelsen af menneskerettighederne fastlægges af de enkelte lande eller af Domstolen. Én mulighed er, at de europæiske regeringer – og andre – løbende diskuterer Domstolens praksis. En anden mulighed er at tydeliggøre, hvordan Domstolen håndterer kontroversielle områder i god samklang med samfundsudviklingen.

GENNEMSLAGSKRAFT

Det vigtigste af alle spørgsmål er dog, hvordan konventionen får gennemslagskraft i alle 47 lande. I dag kommer tre fjerdedele af klagerne fra en lille gruppe af lande (se grafikken). Det er helt normalt, at det kan tage tid for en stat

at gennemføre lovændringer og egentlige samfundsreformer for at rette ind efter en dom. Det er derfor helt forventeligt, at domme ikke effektueres øjeblikkeligt. Men en række lande er ualmindeligt lang tid om at gennemføre de nødvendige ændringer – og nogle nægter helt at gøre det. For eksempel blev Aserbajdsjan i 2014 dømt for at krænke en fængslet oppositionsleders menneskerettigheder. Han er endnu ikke løsladt.

Indtil nu har Europarådets medlemsstater holdt sig fra at gribe til drastiske midler over for Aserbajdsjan og andre lande med lignende sager. Hvis menneskerettighederne skal virke i alle 47 lande, må Europarådet også se mere generelt på, hvordan rådets medlemmer kan hjælpe hinanden til at overholde grundlæggende rettigheder.